

22 112 Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

31 934 Douane

Nr. 2995 Brief van de staatssecretaris van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juni 2020

Naar aanleiding van uw verzoek van 24 januari 2020 om een reactie op het Verslag van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de voortgang bij de ontwikkeling van de elektronische systemen waarin het douanewetboek van de Unie voorziet, overeenkomstig artikel 278 bis van dat wetboek, kenmerk COM (2019) 629¹, bied ik u hierbij mijn reactie aan.

Aanleiding

Het douanewetboek van de Unie (verder: DWU²) is van toepassing sinds 1 mei 2016. Het DWU beoogt onder andere om te komen tot de volledig elektronische en uniforme afhandeling van alle douaneformaliteiten. Artikel 278 van het DWU bepaalde dat uiterlijk eind 2020 alle hiervoor benodigde douanesystemen zouden zijn ontwikkeld dan wel aangepast, zowel op nationaal als op EU-niveau. Deze einddatum bleek niet haalbaar voor zowel de Europese Commissie als de lidstaten. Daarom is op voorstel van de Europese Commissie artikel 278 DWU gewijzigd³ waarbij er twee overgangperiodes zijn voor het gebruik van de douanesystemen, een voor nationale systemen (31-12-2022) en een voor trans-Europese systemen (31-12-2025). Verschillende lidstaten hebben hun zorgen geuit bij de totstandkoming van het gewijzigde artikel 278 DWU. Nederland heeft bijvoorbeeld haar bezorgdheid geuit over het onderscheid dat wordt gemaakt tussen trans-Europese en nationale systemen, elk met verschillende uiterste termijnen⁴. Ondanks de bezwaren hebben de Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement overeenstemming bereikt over de hiervoor genoemde termijnen.

¹ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de voortgang bij de ontwikkeling van de elektronische systemen waarin het douanewetboek van de Unie voorziet, overeenkomstig artikel 278 bis van dat wetboek {SWD(2019) 434 final}. Brussel, 13.12.2019; COM(2019) 629 final

² Verordening (EU) nr.952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:32013R0952>

³ Verordening (EU) 2019/632 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 952/2013 houdende verlenging van het tijdelijke gebruik van andere middelen dan de elektronische gegevensverwerkingstechnieken waarin het douanewetboek van de Unie voorziet

⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_7631_2019_ADD_2&from=EN

Met de aanpassing van het DWU is ook de verplichting ingevoerd voor de Europese Commissie om jaarlijks verslag te doen aan het Europees Parlement en de Raad over de voortgang van ontwikkeling en aanpassing van de elektronische systemen. Alle lidstaten leveren hiertoe twee keer per jaar een voortgangsverslag aan bij de Europese Commissie. Waar de Europese Commissie vertragingen constateert, moet gerapporteerd worden over mitigerende maatregelen. Het eerste verslag is op 13 december 2019 gepubliceerd. Dit verslag is de verantwoordelijkheid van de Europese Commissie, en hoeft als zodanig niet te worden goedgekeurd door de lidstaten.

Bevindingen van de Europese Commissie

De Europese Commissie concludeert in het verslag dat er tastbare voortgang wordt geboekt bij de invoering van nieuwe geautomatiseerde systemen en dat de systeemontwikkeling grotendeels op schema ligt. Ook wordt geconstateerd dat de lidstaten met uitdagingen worden geconfronteerd: het is moeilijk om (voldoende) middelen te vinden en systemen zijn complex en onderling met elkaar verbonden. Tegelijk moet de invoering van nieuwe systemen vlot verlopen om ongewenste effecten voor het bedrijfsleven zoveel mogelijk te beperken.

Positie Nederland en inzet bij de ontwikkeling van de elektronische douanesystemen

Ik herken mij in de constatering in het verslag dat zowel op EU-niveau als in Nederland voortgang wordt geboekt. De systeemontwikkeling ligt vrijwel op schema, ondanks dat er (zoals genoemd in het verslag) zowel binnen de DWU-ontwikkeling maar ook daarbuiten factoren zijn die voor vertraging kunnen zorgen.

Voor de komende jaren staat er een ambitieus pakket van aanpassing en vernieuwing op de agenda, voor zowel de Europese Commissie als voor de lidstaten, bijvoorbeeld de noodzakelijke modernisering om het Europese bedrijfsleven beter te faciliteren. Op dit moment wordt gewerkt aan aanpassing en vernieuwing van de systemen voor invoer, douanevervoer en uitvoer, inclusief risicomanagement (AES, NCTS, ICS2).

Door de Douane worden op dit moment geen knelpunten geconstateerd. Het is echter een meerjarige inspanning die gepaard gaat met de nodige onzekerheid over de aard en omvang van de inspanningen en inpasbaarheid van de automatiseringsopgave. Deze onzekerheid en de hiervoor getroffen mitigerende maatregelen worden hieronder benoemd:

- Samenloop DWU met andere grote dossiers bij Douane
De ontwikkeling van systemen voor het DWU loopt samen met andere majeure

ontwikkelingen binnen de EU en bij Belastingdienst / Douane. Voorbeelden daarvan zijn de nodige aanpassingen van systemen voor Brexit en de IT-aanpassingen door de groei van aantallen aangiften in het kader van e-Commerce. Door een wendbare manier van werken met de Agile aanpak voor IT-ontwikkeling, stuurt Douane op een juiste en tijdige inzet van expertise en middelen zodat uitvoering binnen de op EU-niveau vastgestelde planning gebeurt.

- Samenhang met modernisering IT-landschap Douane
De aanpassingen in het kader van DWU en de andere, genoemde ontwikkelingen, moeten in samenhang worden gezien met de opgave om de verouderde IT bij Douane te moderniseren via standaardisatie en rationalisatie. Deze coördinatie door Douane van de totale IT-veranderagenda vindt plaats door een gedegen portfoliobesturing.
- Afhankelijkheid Europese IT-producten
De producten zoals specificaties en centrale systemen die de Europese Commissie oplevert, sluiten niet altijd aan bij de Nederlandse standaarden. Soms worden producten te laat opgeleverd, zijn deze niet volgens de afgesproken kwaliteit of worden instabiel door aangebrachte wijzigingen. Dit zorgt voor aanvullende inspanningen van Douane. Om hier zo goed mogelijk mee om te gaan en modellering zoveel mogelijk plaats te laten vinden naar Nederlandse maatstaven, zowel voor Douane als bedrijfsleven, oefent de Douane proactief invloed uit op de kwaliteit van producten via deelname aan Europese projectgroepen en comités.

Resumerend onderschrijf ik de inhoud van de rapportage van de Europese Commissie en onderken ik de complexiteit van de inspanningen die ook de komende jaren nog moeten worden verricht. Over de voortgang van de algemene IT-realisatie DWU wordt uw Kamer periodiek geïnformeerd via de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk, bijlage Grote ICT-projecten. Ik zal u tijdig informeren als zich bij de verdere ontwikkeling en implementatie knelpunten voordoen.

De staatssecretaris van Financiën,
A. C. van Huffelen